

Praha 26.2.2003

9

Nemocnice v České republice v roce 2002

Rezorty celkem (zdravotnictví, doprava, obrana, spravedlnost)

Koncem roku 2002 existovalo v České republice 201 nemocnic s celkem 66 668 lůžky. Lůžkovou péči však poskytovalo od poloviny roku jen 200 zařízení, protože Nemocnice Planá (okres Tachov) má od poloviny roku 2002 pozastavenou činnost lůžkové části z důvodu špatné ekonomické situace a čeká na rozhodnutí kraje, do jehož kompetence nyní patří.

Rezortu zdravotnictví náleželo 194 zařízení, ostatním rezortům 7 zařízení. Přímo řízeno Ministerstvem zdravotnictví bylo 19 nemocnic s 17 929 lůžky (Nemocnice České Budějovice byla v průběhu roku převedena do kompetence Jihočeského kraje a Pneumologická klinika I. LF UK Praha 6 je nyní detašovaným pracovištěm Nemocnice Na Homolce). Nestátních nemocnic spravovaných obcí (městem) bylo 29 (7 910 lůžek) privátních nemocnic (zřizovatel fyzická nebo právnická osoba) bylo 64 (7 040 lůžek). Do konce roku 2002 bylo ještě 82 státních nemocnic spravováno Okresním úřadem (31 882 lůžek), od ledna 2003 tato zařízení přešla na kraj (výjimečně i na obec) a jsou nestátní.

Z celkem 66 668 nemocničních lůžek bylo 2 270 lůžek novorozeneckých a 5 179 vyčleněných pro následnou a ošetrovatelskou péči. Lůžková kapacita nemocnic se v průběhu roku téměř nezměnila (-150 lůžek, tj. -0,2 % z celku), došlo pouze k přesunu části lůžkového fondu ze státního sektoru do nestátního, což souvisí s převodem zařízení do kompetence krajů. Výrazný nárůst lůžek zaznamenala privátní zařízení (o více než 11 %), mimo jiné v důsledku zprivatizování některých zařízení spravovaných dosud obcí (MEDITERRA Sedlčany s.r.o., Podřípská nemocnice Roudnice nad Labem, Nemocnice Český Těšín).

Lůžka akutní péče (bez lůžek novorozeneckých) poklesla ve srovnání s rokem 2001 o 0,7 % (-435) ve prospěch lůžek následné a ošetrovatelské péče. Více než 1/3 uzavřených lůžek jsou lůžka pro děti, kapacita novorozeneckých úseků se však téměř nezměnila. Akutní lůžkovou péči ukončila v průběhu roku Všeobecná veřejná nemocnice Počátky (okres Pelhřimov), v činnosti pokračuje jen její ambulantní část. Také Sanatorium MUDr. Jaroslava Bílka Trutnov uzavřelo akutní lůžka a pokračuje v činnosti jako léčebna dlouhodobě nemocných. Činnost ukončila i Infekční nemocnice Valtice (okres Břeclav) a léčbu pacientů převzala Nemocnice Břeclav. Pozastavenou akutní lůžkovou péči má nemocnice Planá (okres Tachov).

Nemocnice - lůžka	Rok 2001	Rok 2002	Rozdíl +/-
Akutní péče - bez novoroz. lůžek	59 654	59 219	-435
Novorozenecká lůžka	2 294	2 270	-24
Následná a ošetrovatelská péče	4 870	5 179	+309
Celkem	66 818	66 668	-150

V lůžkových částech nemocnic pracovalo koncem roku celkem 8 743 lékařů a 37 462 středních zdravotnických pracovníků, z toho 33 164 u lůžka pacienta (vždy přepočtený počet). Počet lékařů vzrostl proti předešlému roku o 314, počet SZP u lůžka o 808. Nárůst odborného zdravotnického personálu trvá již několik let (i když mezi jednotlivými nemocnicemi jsou výrazné rozdíly) a v důsledku toho se pomalu, ale plynule zlepšuje relace počtu lůžek na 1 lékaře a na 1 středního zdravotnického pracovníka u lůžka :

Ukazatele jsou počítány bez ohledu na třísměnný provoz	Rok			
	1999	2000	2001	2002
Lůžka / 1 lékaře	8,44	8,22	7,91	7,63
Lůžka / 1 SZP	2,17	2,12	2,06	2,01

Problémem však zůstává nerovnoměrné rozložení zejména ošetrojícího personálu co se týče oborů. Nedostatkem SZP trpí zejména oddělení geriatrická a lůžka následné a ošetrovatelské péče.

Akutní péče	Hospitalizovaní	Letalita (‰)	Využití lůžek	Prům. oš. doba
Rok 2001	2 006 220	25,9	253,8	7,9
Rok 2002	2 081 574	25,3	259,5	7,7
Rozdíl (+/-)	+75 354	-0,6	+5,7	-0,2

Následná péče	Hospitalizovaní	Letalita (‰)	Využití lůžek	Prům. oš. doba
Rok 2001	34 300	183,2	303,6	42,2
Rok 2002	36 524	182,0	308,8	42,7
Rozdíl (+/-)	+2 224	-1,2	+5,2	+0,5

Objem nemocniční lůžkové péče poskytnuté pacientům v roce 2002 oproti předešlému roku vzrostl. Lůžka akutní péče přijala o 3,8 % více pacientů a počet poskytnutých ošetrovacích dnů vzrostl o 1,5 %. Lůžka následné a ošetrovatelské péče přijala o 6,5 % více pacientů a počet ošetrovacích dnů vzrostl o 7,7 %. Poptávka po následné a ošetrovatelské péči (vzhledem k prodlužujícímu se věku obyvatel ČR) roste stále rychleji, než lůžková kapacita takto orientovaných oddělení.

Zatímco využití nemocničních lůžek v roce 2001 naznačovalo zlepšující se produktivitu lůžkové péče (jen mírný nárůst pacientů, ale současně pokles poskytnutých ošetrovacích dnů), vývoj v roce 2002 tento trend nepotvrdil. Využití lůžek akutní i následné a ošetrovatelské péče v nemocnicích sice oproti předešlému roku výrazně vzrostlo (v průměru na 1 lůžko o více než 5 dnů), ale příčinou je mezeroční výrazný nárůst počtu hospitalizací a současně nezanedbatelný nárůst poskytnutých ošetrovacích dnů. Při stagnující lůžkové kapacitě nemocnic, nárůstu personálu a rostoucím objemu

vynaložených mzdových prostředků zvyšuje se i nákladnost lůžkové péče a tudíž i ekonomická nestabilita nemocnic jako celku.

Rozdělíme-li nemocnice do skupin podle velikosti lůžkového fondu, vykazují opět nejvyšší využití lůžek malé nemocnice do 100 lůžek (288 dní z roku), které mají téměř 40 % lůžkového fondu vyčleněno pro ošetrovatelskou péči. Nejnižší využití lůžek vykazuje skupina nemocnic s lůžkovým fondem v rozpětí 500 až 700 lůžek (259 dní z roku). Jde převážně o okresní nemocnice orientované téměř výhradně na akutní péči. Stejně nízké využití lůžek vykazují i nemocnice s počtem lůžek 1 000 a více. V této skupině převažují fakultní nemocnice poskytující nákladnou, úzce specializovanou lůžkovou péči pacientům z celé republiky. Podíl lůžek následné a ošetrovatelské péče je v těchto dvou skupinách zanedbatelný.

Opět se potvrdilo, že využití nemocnic je výrazně závislé na poměru akutních lůžek a lůžek následné a ošetrovatelské péče.

Snaha o racionalizaci nemocničního lůžkového fondu poslední tři roky stagnuje, změnu lze očekávat až v letošním roce, kdy okresní, většinou značně zadlužené nemocnice jsou převáděny do kompetence krajů, které nyní budou muset situaci řešit.

V letošním roce se výrazněji projevila i nevyváženost smluv zdravotních pojišťoven s jednotlivými zařízeními. Ta zařízení, která vykazují ve vybraných oborech poměrně vysoké využití lůžek, jsou paradoxně nucena uzavřít smlouvy na nižší počet lůžek, než v předešlém období a vysoká poptávka (otázkou zůstává, nakolik oprávněná) po lůžkové péči pak nutí nemocnice dlouhodobě používat standardní lůžka jako přistýlky a dosahovat extrémní využití lůžek (více než 365 dní). Naopak nemocnice s výrazně nízkým využitím lůžek mají, zdá se, smlouvy bez problému obnoveny v původním rozsahu.

Vypracovala: Mgr. Jana Tvrďá

Lůžkový fond nemocnic ČR v roce 2002

Obor	Rezorty celkem				
	Lékaři	Lůžka	Hospitali- zovaní	Využití lůžek	Ošetř. doba
Interní	1 644,98	12 958	435 804	286,0	8,6
Kardiologický	91,16	454	26 370	263,7	4,5
Revmatologie	8,95	91	1 584	315,4	18,1
Diabetologický	14,40	28	971	324,7	9,4
Gastroenterologický	28,50	125	4 691	266,6	7,1
Klinické farmakologie	6,00	27	1 024	289,1	7,5
Geriatrický	34,79	589	6 150	310,3	29,7
Infekční	141,73	1 724	42 596	190,7	7,7
Alergologický	5,15	33	688	210,9	10,1
Tbc a respiračních nem.	182,44	1 811	38 379	260,8	12,3
Nervový	463,91	3 402	99 450	276,0	9,4
Psychiatrický	143,44	1 546	18 737	271,9	22,5
Nemoci z povolání	6,33	68	1 648	185,2	7,6
Dětský vč. novoroz.	665,37	5 682	252 954	224,0	5,1
Ženský vč. novoroz.	789,26	6 672	302 007	231,5	5,2
Samost. novoroz.úseky	94,58	744	29 267	279,0	7,1
Chirurgický	1 426,56	10 407	407 646	266,6	6,8
Neurochirurgický	137,66	688	23 339	276,1	7,8
Plastické chirurgie	47,20	303	12 989	225,3	5,2
Kardiochirurgický	204,44	548	15 691	251,3	8,7
Traumatologický	104,91	632	26 721	284,0	6,8
AR	562,55	735	25 470	263,9	7,5
Ortopedický	403,87	2 763	100 255	273,5	7,5
Urologický	261,66	1 747	73 745	260,1	6,2
Ušní, nosní, krční	272,02	1 895	93 816	237,6	4,8
Foniatrický	3,70	44	791	283,1	15,8
Oční	231,26	1 383	71 465	202,8	4,0
Stomatologický	35,89	230	9 157	245,1	6,2
Kožní	144,89	1 242	25 160	262,3	13,2
Klinické onkologie	48,32	286	11 429	262,4	6,6
Radioterapeutický	113,06	1 185	26 527	259,6	11,6
Nefrologický	13,70	77	3 071	315,8	7,9
Klinické hematologie	42,29	180	4 407	256,1	10,5
Protetický	0,70	30	316	212,1	20,1
Rehabilitační	96,83	1 207	20 305	292,7	17,3
Nukleární medicíny	12,90	127	3 029	221,9	9,1
Léčba popálenin	31,45	148	2 389	258,1	16,0
Intenzivní péče	56,60	202	11 596	238,8	3,8
Následné ošetř. péče ²⁾	169,07	4 655	31 187	313,8	45,8
CELKEM	8 742,52	66 668	2 108 252	263,3	8,3

¹⁾ chirurgie: včetně hrudní chirurgie

²⁾ včetně sociální hospitalizace

Využití lůžkového fondu nemocnic v České republice v roce 2002

Rezorty celkem

a) podle velikosti lůžkového fondu

Zařízení s počtem lůžek	Počet zařízení	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetř. doba	Prostoj lůžka schopného provozu	Lůžka celkem	z toho lůžka násł. a oš. péče	% lůž. násł. a oš. péče z celku
do 99	51	287,7	80,8	11,7	2,8	2480	988	39,8
100 - 199	51	276,2	78,1	9,8	2,8	7742	1 968	25,4
200 - 299	26	263,1	75,1	7,9	2,6	6199	365	5,9
300 - 499	32	259,4	74,3	7,3	2,5	12438	535	4,3
500 - 699	19	259,0	73,8	8,0	2,8	10984	638	5,8
700 - 999	9	265,1	76,4	9,0	2,8	7649	419	5,5
1 000 +	13	259,0	78,4	8,3	2,3	19176	266	1,4
Celkem	201	263,3	76,4	8,3	2,6	66 668	5 179	7,8

b) podle zřizovatele

Zřizovatel	Počet zařízení	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu	Lůžka celkem	z toho lůžka násł. a oš. péče	% lůž. násł. a oš. péče z celku
MZ	19	264,3	79,8	8,5	2,2	17 929	318	1,8
Okresní úřad	82	260,3	74,5	7,9	2,7	31 882	2 189	6,9
Kraj, město, obec	29	270,5	78,1	8,7	2,5	7 910	917	11,6
Fyzic. os., církev, jiná práv. os.	64	271,4	76,8	9,3	2,8	7 040	1 734	24,6
Rezort zdravotnictví	194	263,9	76,6	8,3	2,5	64761	5 158	8,0
Ostatní centrální orgány	7	243,7	69,5	10,1	4,4	1 907	21	1,1
Rezorty celkem	201	263,3	76,4	8,3	2,6	66 668	5 179	7,8

c) podle druhu poskytované péče

Druh péče	Počet lůžek	Využití lůžek ve dnech	Využití lůžek v %	Průměrná ošetřovací doba	Prostoj lůžka schopného provozu
Akutní péče (bez lůžek novorozeneckých)	59 219	260,1	75,8	7,8	2,5
Lůžka novorozenecká	2 270	244,8	68,7	5,8	2,6
Následná péče	5 179	308,8	86,2	42,7	6,9
Celkem	66 668	263,3	76,4	8,3	2,6

Lůžkový fond nemocnic a jeho využití

(rezorty celkem k 31. 12. 2002)

Kraj	Počet zařízení	Lékaři	SZP u lůžka	Lůžka	Hospitalizovaní	Využití lůžek ve dnech	Průměrná ošetrovací doba
		na 10 000 obyvatel			na 10 000 obyvatel		
Hl. m. Praha	25	13,96	53,03	91,44	2 713,84	260,0	8,8
Středočeský	25	6,40	22,74	51,55	1 688,89	254,9	7,8
Jihočeský	10	7,87	30,88	61,63	2 032,38	262,0	8,0
Plzeňský	12	8,67	32,37	65,56	1 983,51	259,8	8,9
Karlovarský	5	5,92	25,37	55,70	1 907,67	275,5	8,0
Ústecký	20	7,41	31,47	71,99	2 149,38	256,3	8,6
Liberecký	10	8,67	28,37	59,15	1 991,10	267,8	8,0
Královéhradecký	14	8,16	35,77	72,81	2 106,03	251,8	8,6
Pardubický	10	5,76	24,28	50,26	1 699,70	261,3	7,7
Vysočina	6	6,24	26,84	56,44	1 929,73	279,5	8,3
Jihomoravský	23	10,61	39,09	73,51	2 327,64	285,8	9,0
Olomoucký	10	9,44	30,35	60,28	1 948,46	252,0	7,8
Zlínský	11	6,21	24,86	56,95	1 884,30	251,1	7,6
Moravskoslezský	20	8,48	30,67	62,39	2 005,99	264,8	8,2
ČR	201	8,59	32,57	65,47	2 070,48	263,3	8,3

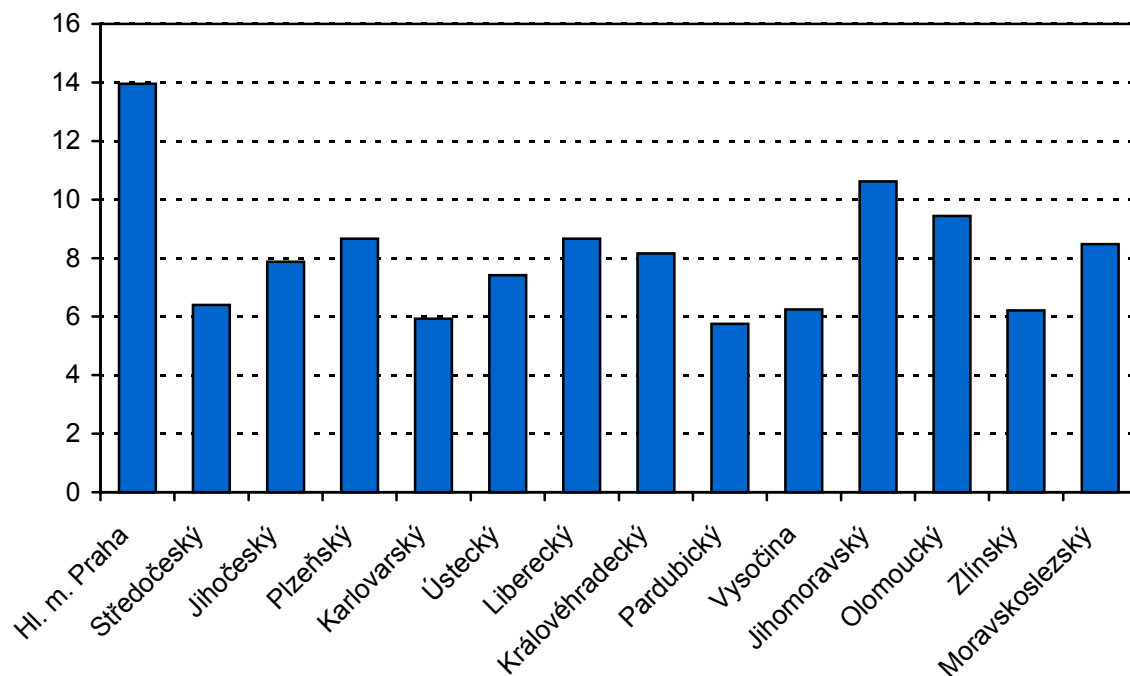
Lůžkový fond nemocnic a jeho využití

(rezorty celkem k 31. 12. 2002)

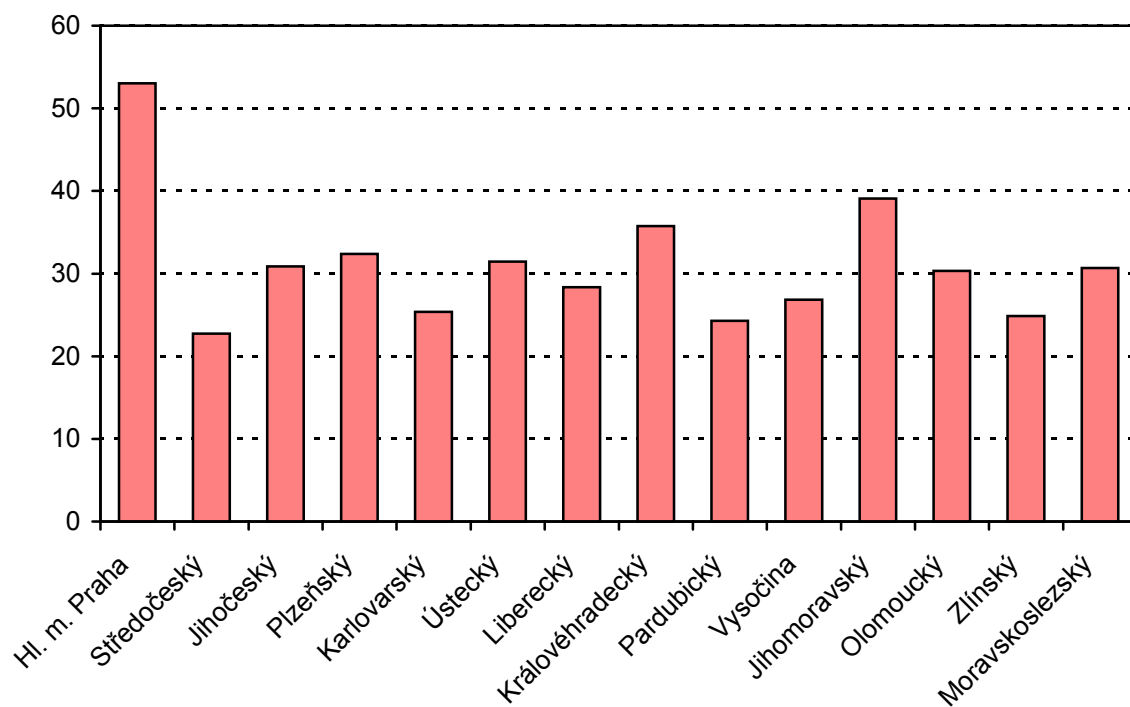
Kraj	Lůžka		% lůžek následné péče z celku	Využití lůžek		Prům. oš. doba na lůžkách	
	akutní péče	následné péče		akutní péče	následné péče	akutní péče	následné péče
Hl. m. Praha	9 910	625	5,9	256,5	318,5	8,2	63,2
Středočeský	5 154	641	11,1	247,5	317,2	6,8	65,5
Jihočeský	3 520	327	8,5	259,2	292,6	7,3	28,0
Plzeňský	3 334	263	7,3	254,8	326,0	8,2	53,0
Karlovarský	1 523	165	9,8	268,5	344,7	7,2	59,8
Ústecký	5 186	707	12,0	252,0	288,2	7,6	39,8
Liberecký	2 245	279	11,1	259,2	336,9	7,0	24,8
Královéhradecký	3 671	319	8,0	249,0	288,4	8,0	49,1
Pardubický	2 325	220	8,6	256,1	316,5	7,0	57,6
Vysočina	2 781	139	4,8	278,3	302,0	7,9	30,8
Jihomoravský	7 505	738	9,0	283,3	311,4	8,3	39,1
Olomoucký	3 690	149	3,9	250,4	293,4	7,5	65,3
Zlínský	3 104	271	8,0	246,2	309,3	7,0	36,8
Moravskoslezský	7 541	336	4,3	263,3	298,2	7,8	36,0
ČR	61 489	5 179	7,8	259,5	308,8	7,7	42,7

Lůžkový fond nemocnic České republiky a jeho využití v roce 2002
rezorty celkem

Lékaři (přepočtený počet) na 10 000 obyvatel

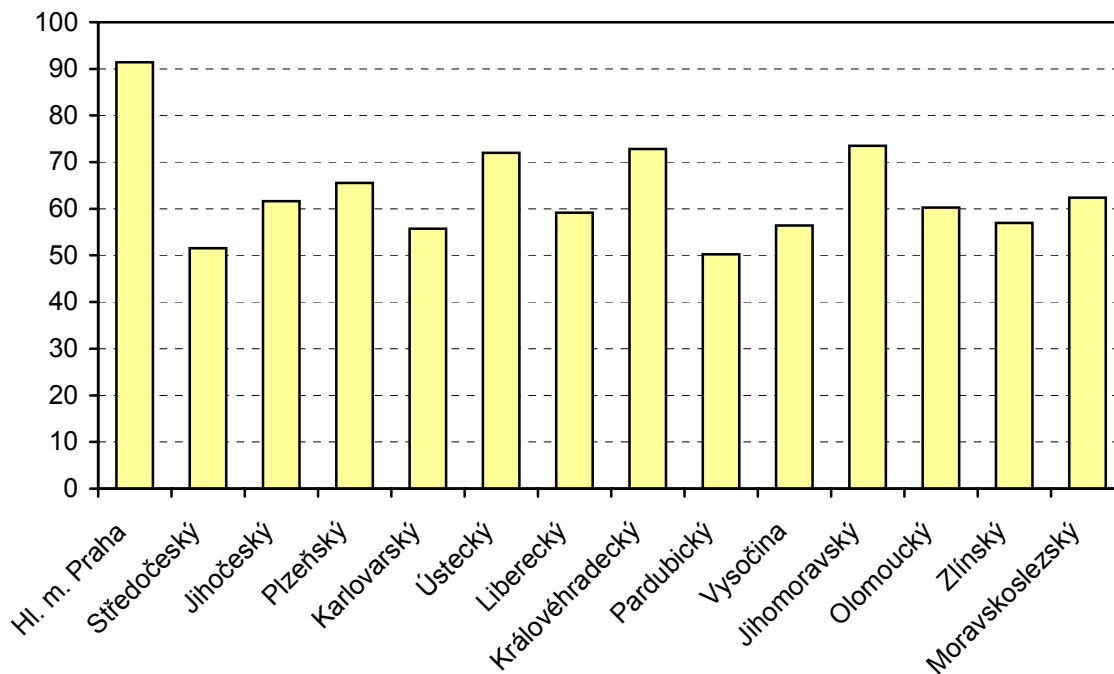

Střední zdravotničtí pracovníci u lůžka (přepočtený počet) na 10 000 obyvatel

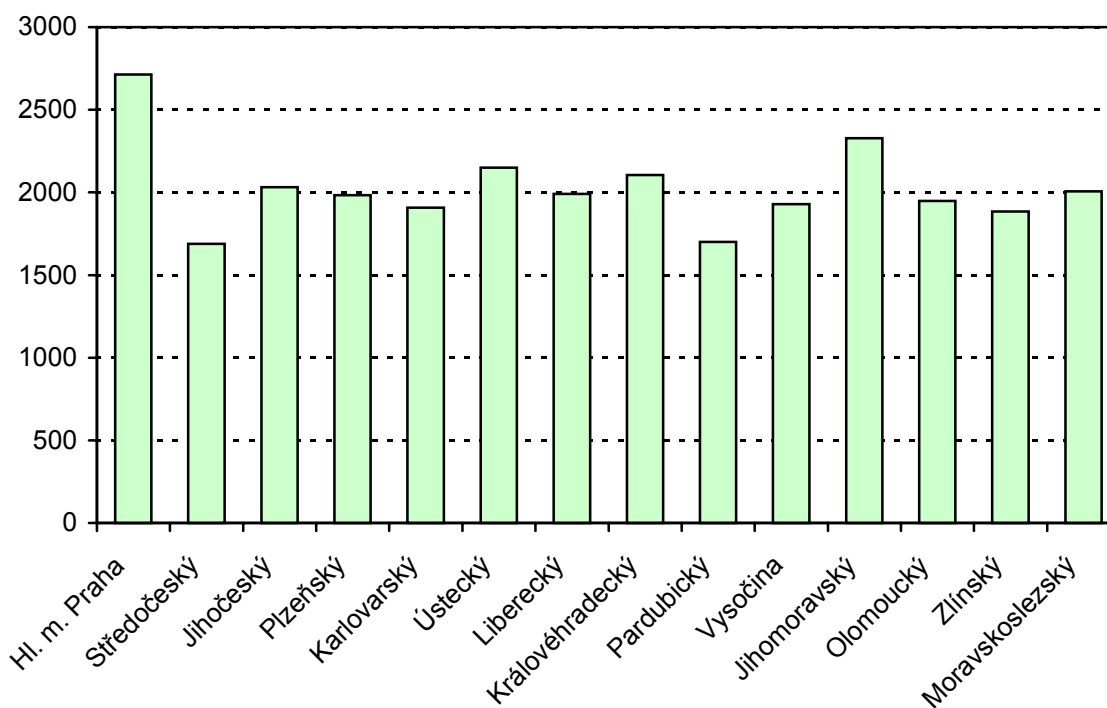

Lůžkový fond nemocnic České republiky a jeho využití v roce 2002 rezorty celkem

Lůžka na 10 000 obyvatel

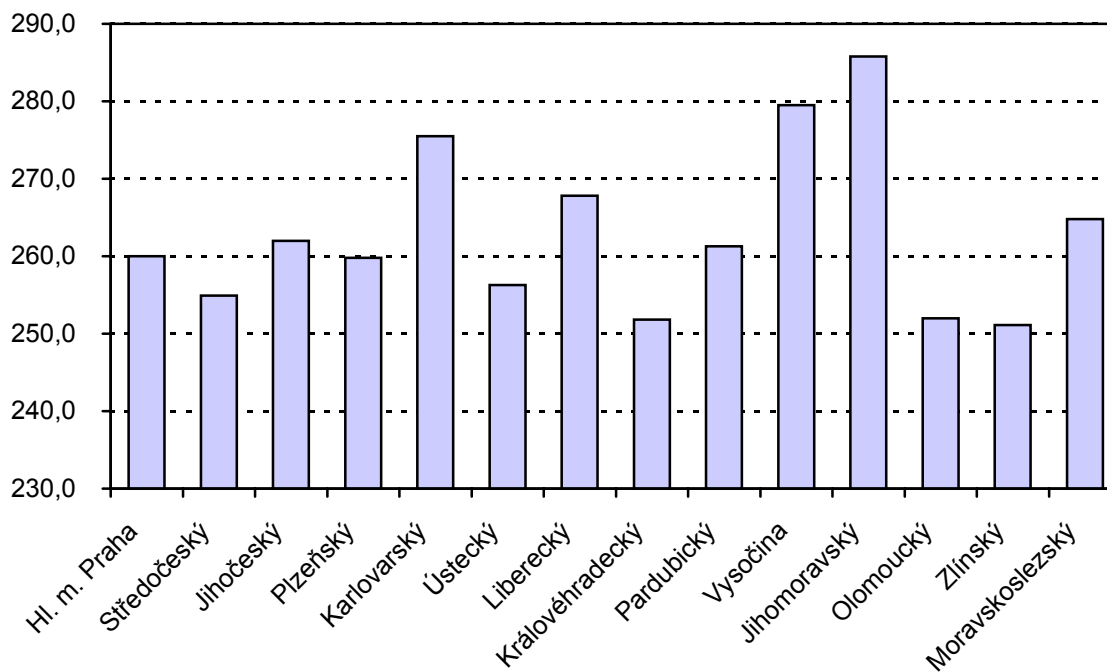

Hospitalizovaní na 10 000 obyvatel

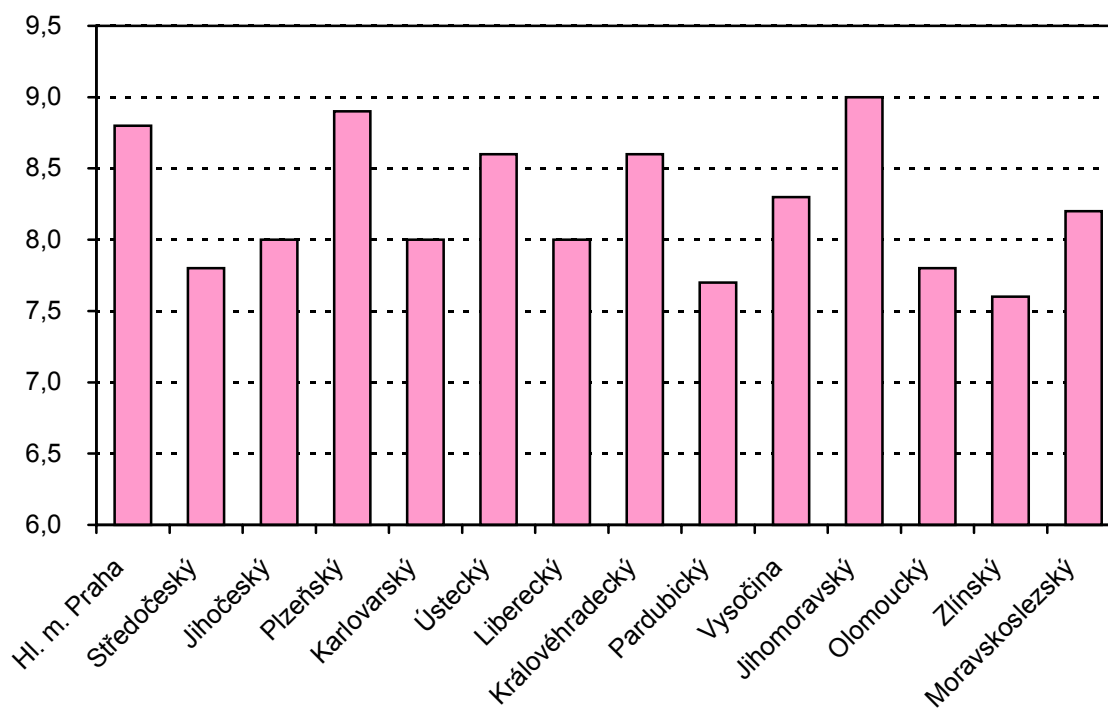

Lůžkový fond nemocnic České republiky a jeho využití v roce 2002 rezorty celkem

Využití lůžek ve dnech

Průměrná ošetrovací doba

Sít' nemocnic k 31. 12. 2002 - všechny rezorty

